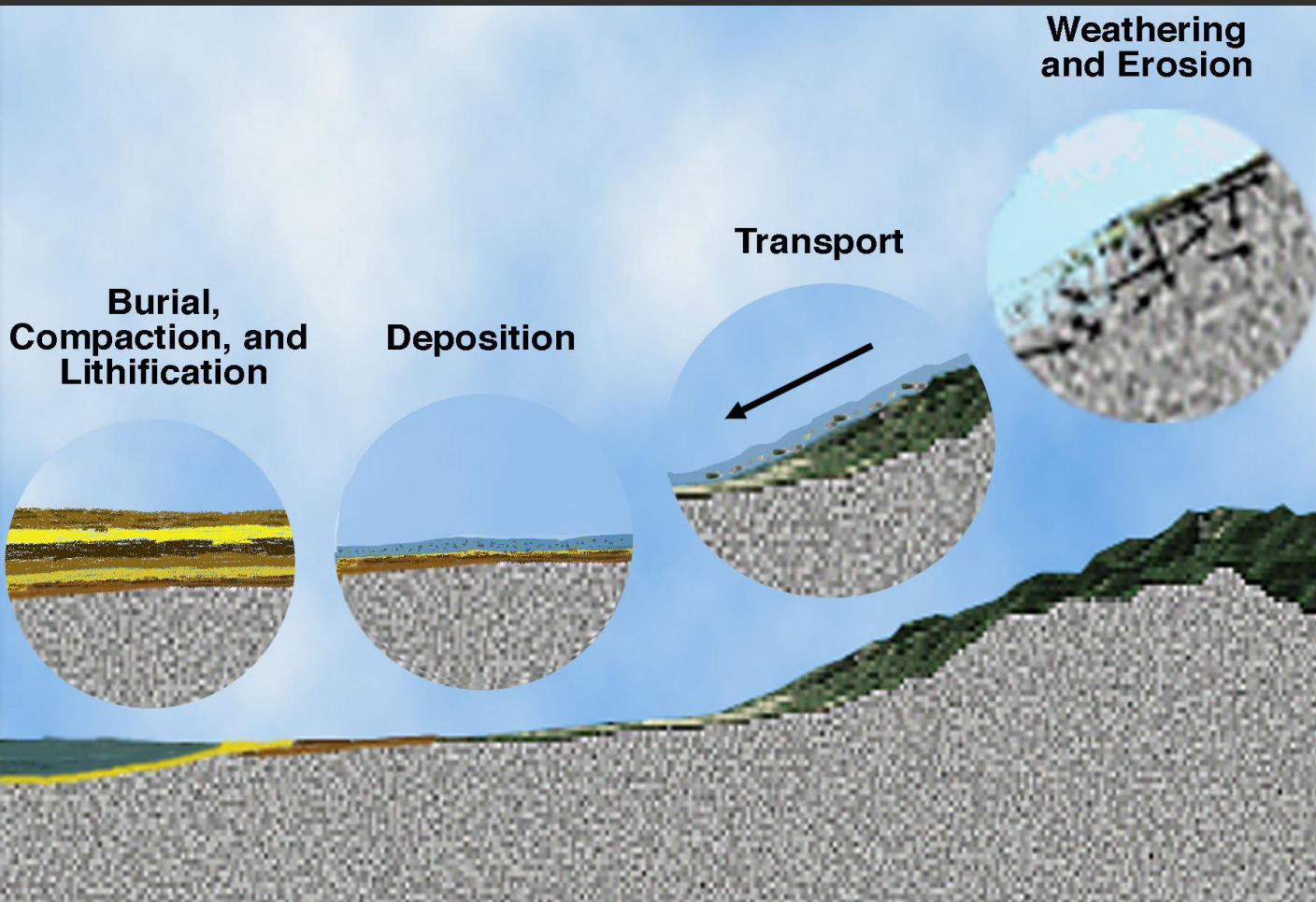

By Moira Whitehouse PhD

Vonkajšie geologické procesy

Vonkajšie geologické procesy spôsobujú:

Rozrušovanie hornín (erózia), Prenášanie hornín (transport), Usadzovanie a spevňovanie hornín (sedimentácia)

... a Zvetrávanie (výsledkom je zvetranina, má podobu hlíny)

- A. MECHANICKÉ – rozpad hornín a minerálov bez zmeny chem. zloženia, vplyvom teplôt, koreňov stromov, mrazu...
- B. CHEMICKÉ – rozklad spôsobuje premenu hornín na iné, vplyvom CO_2 , vody...

1. Zemská príťažlivosť ako geologický činiteľ

- Pôsobí na pohyb vody, pohyb úlomkov hornín z vyšších miest na nižšie, pôsobí na : zliezanie hornín (pomalý pohyb po svahu),
opadávanie hornín (pri topení snehu a ľadu sa uvoľňujú úlomky do kužeľovitých útvarov = ÚSYPOV),
náhle rútenie hornín = vznikajú KAMENNÉ MORIA, a zosuvy

2. VODA ako geologický činiteľ

POVRCHOVÁ (dažd'ová, morská voda...)

Rozrušuje , prenáša a ukladá horninový materiál. Prehlbuje dna riek, vymieľa boky riek, moria vyplavujú čiastočky a tvoria pláže.

PODZEMNÁ (pitná voda)

- Vsakuje z povrchu cez póry a pukliny v zemi, cez štrk, vápenec a piesok a hromadí sa nad ílom (nepriepustná hornina).

3. Ľadovec ako geologický činiteľ

HORSKÝ ĽADOVEC

- vzniká vo vysokých pohoriach,
- nové vrstvy snehu stláčajú staré vrstvy, vytlačajú z nich vzduch a menia ich na zrnitú masu – **FIRN**
..... (vzniká z neho modrastý ľadovcový ľad)

Miesto, kde sa hromadí sneh = **ĽADOVCOVÝ KOTOL** (kar),

odtiaľ

steká dlhým jazykom = **ľadovcovým splazom**

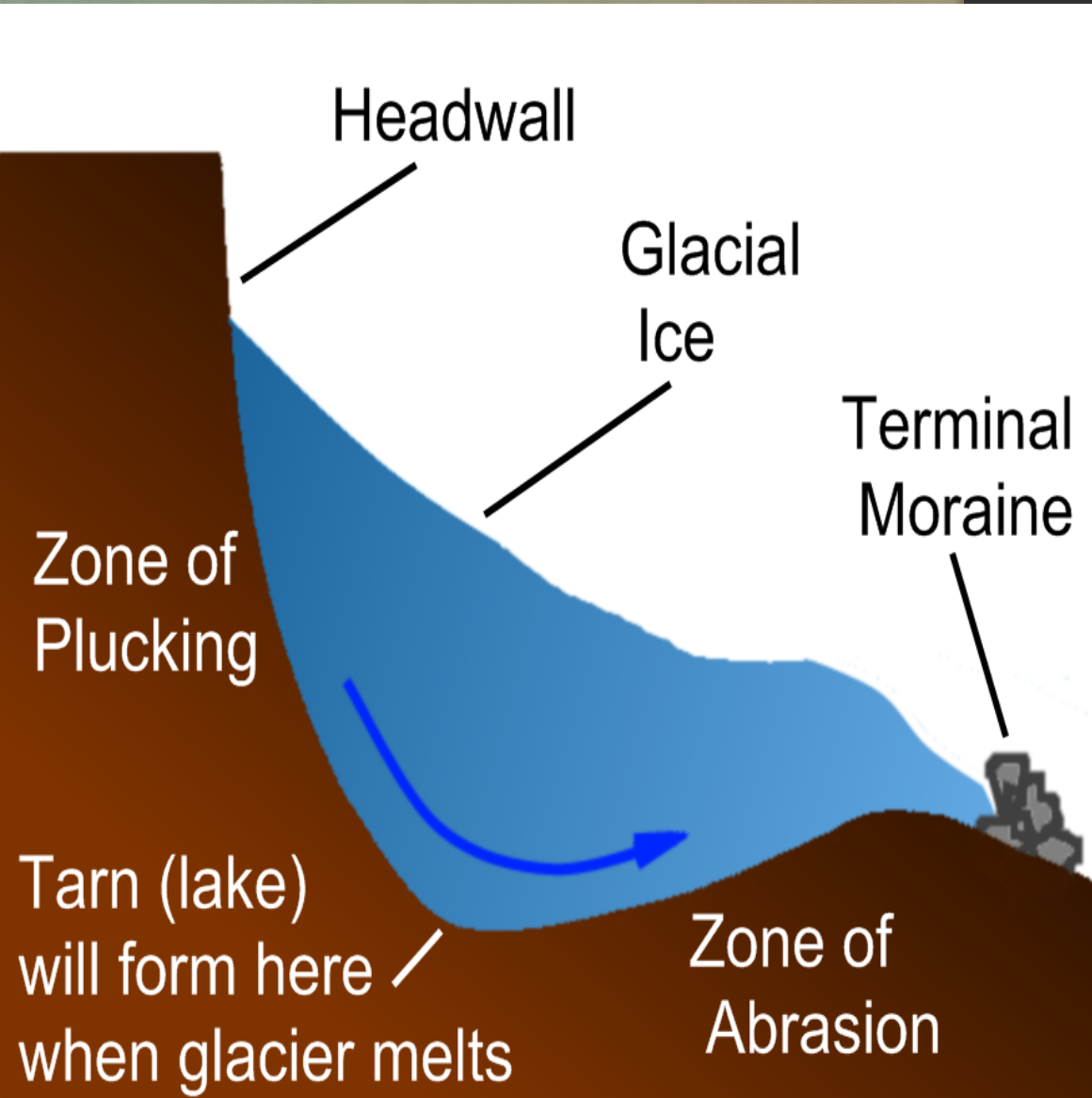

Ľadovce vytrhávajú horniny z podkladu, pohybujú sa spolu a **obrusujú**, pretvárajú zemský povrch.

Menia riečne doliny v tvare **V** na doliny tvaru **U**.

Po roztopení ľadovcov ostáva množstvo balvanov a piesku na hromadách a kopách – **MORENY**

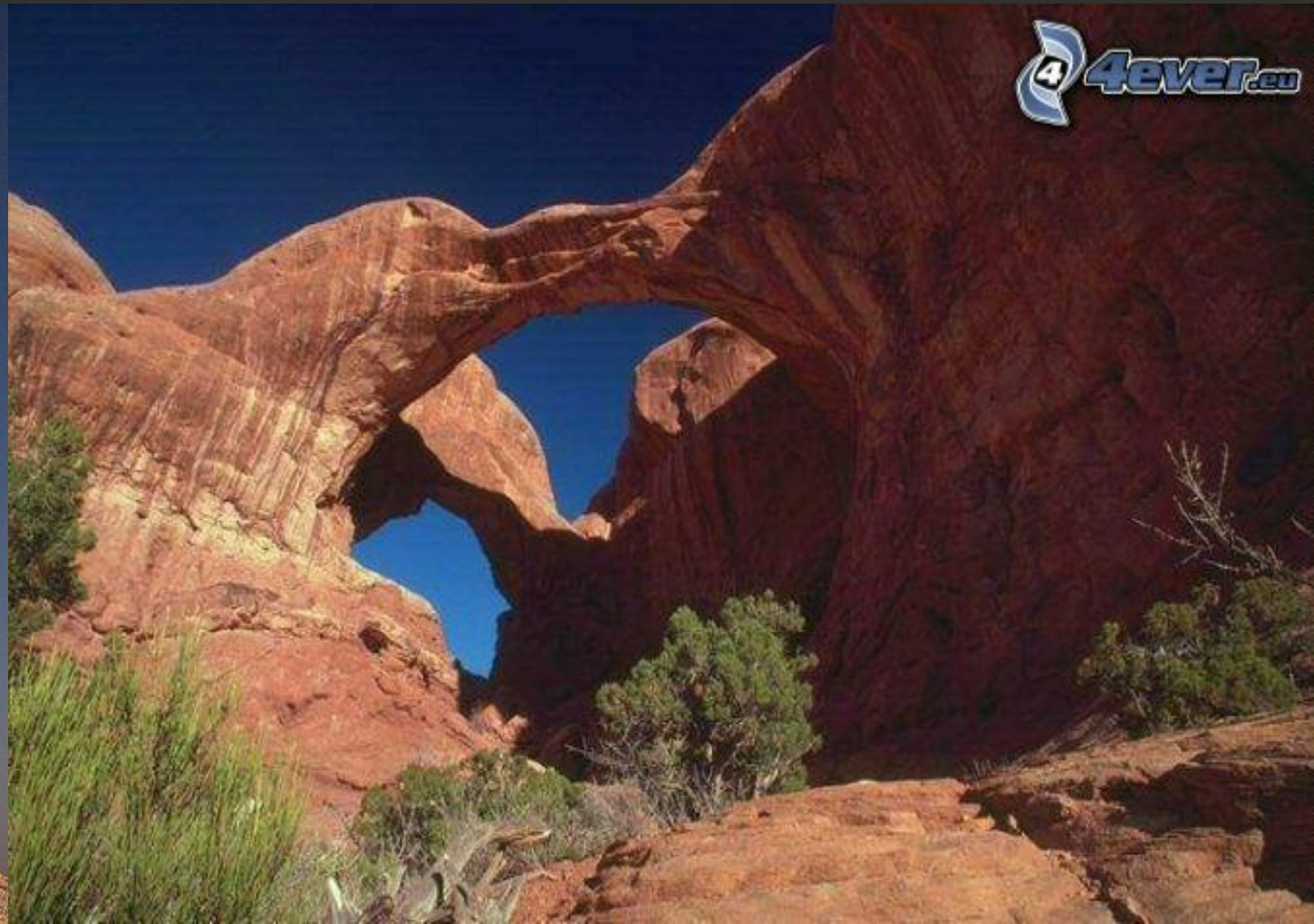

KONTINENTÁLNE ĽADOVCE-pokrývajú v polárnych krajinách celú pevninu(Antarktída,Grónsko)

4. Vietor ako geologický činiteľ

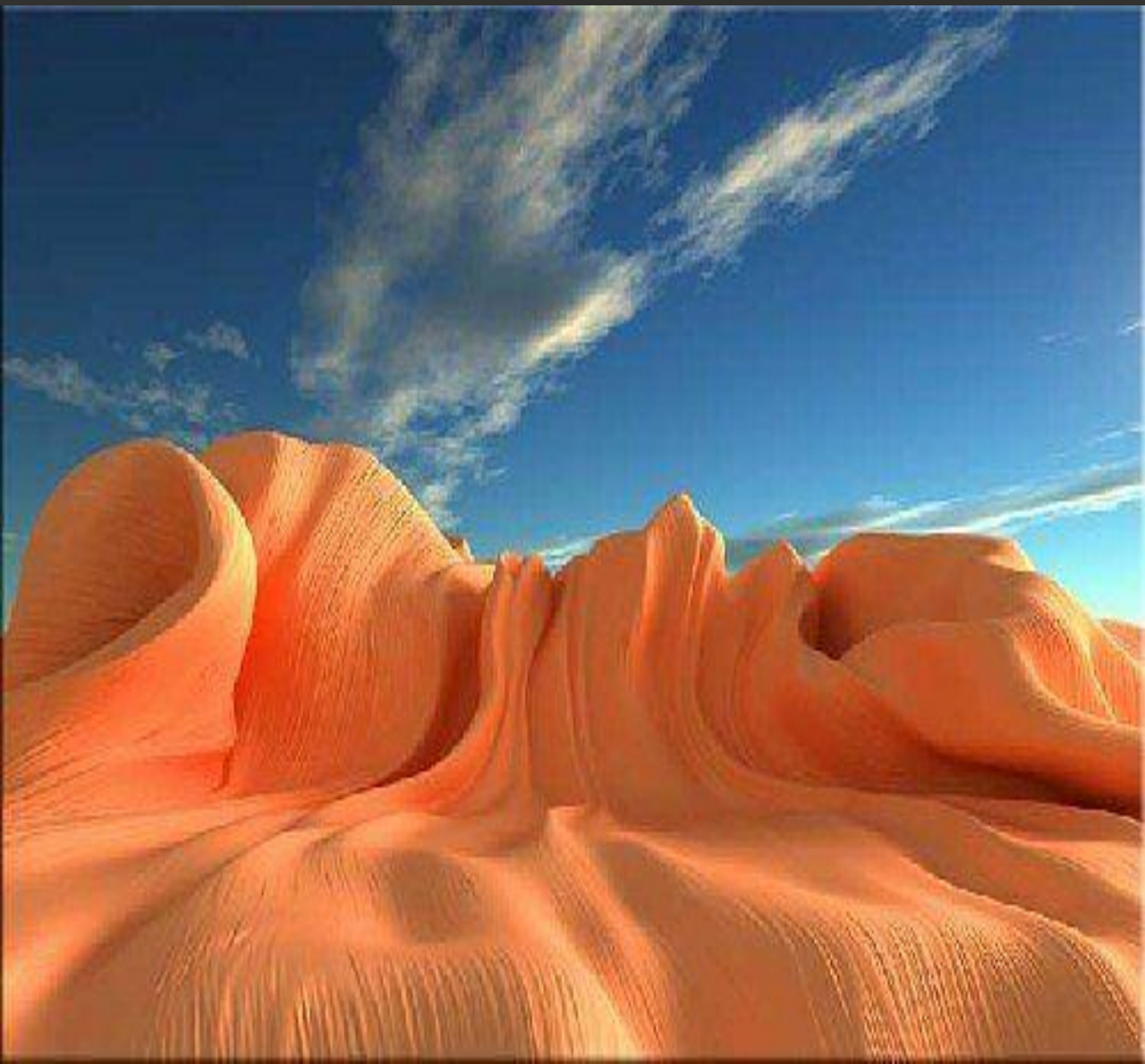
- Odnáša drobné úlomky časti skál a zrnká piesku, ktoré narážajú do skál a obrusujú ich (nekonečný proces).

Výsledkom sú pilierovité a hríbovité útvary alebo previsy.

Prenášaním piesku vetrom a jeho ukladaním do rôznych vyvýšení vznikajú DUNY.

- Vietor môže jemné prachové častice odnášať na veľké vzdialenosti. Ich nahromadením vzniká **spraš** (úrodné pôdy).

